

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-511/22 – 1

Asia C-511/22

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

29.7.2022

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Landgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Mainin alueellinen alioikeus, Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

9.6.2022

Kantaja ja valittaja:

AQ

Vastaaja ja valittajan vastapuoli:

trendtours Touristik GmbH

Landgericht Frankfurt/M
[– –]

Välipäätös

Asiassa

AQ, [– –] 48167 Münster,

kantajana ja valittajana

[– –]

vastaan

Trendtours Touristik GmbH [– –], 65830 Kriftel,

vastaajana ja valittajan vastapuolena,

[– –]

Landgericht Frankfurt am Mainin 24. siviilijaosto

[– –]

on päättänyt 9.6.2022 seuraavaa:

I Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen [– –] 267 artiklan toisen kohdan nojalla seuraavat unionin oikeuden tulkintaa koskevat ennakkoratkaisukysymykset:

1. Onko matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 90/314/ETY kumoamisesta 25.11.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2302 (jäljempänä matkapakettidirektiivi) 12 artiklan 2 kohdan ensimmäistä virkettä tulkittava siten, että siinä säädetään matkapakettidirektiivin 12 artiklan 1 kohdassa säädetyn peruuttamisoikeuden lisäksi toisesta peruuttamisoikeudesta, jolla on oikeusvaikutuksia vain silloin, kun matkustaja vetoaa siihen peruuttamisilmoituksessaan?
2. Onko matkapakettidirektiivin 12 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että velvollisuus maksaa peruutusmaksu ei lakkaa, jos matkustaja ei ole matkapakettisopimuksen peruuttamista koskevassa ilmoituksessaan maininnut sille mitään syytä tai on maininnut syyn, joka ei liity väistämättömään ja poikkeukselliseen olosuhteeseen?

II Asian käsittelyä lykätään.

Perustelut:

I

Riita-asian perustana ovat seuraavat tosiseikat.

Valittaja varasi 21.8.2019 matkanjärjestäjänä toimivalta vastaajalta itselleen ja vaimolleen Italian Roomaan ja Sorrentoon suuntautuvan matkapaketin (”Italien pur in Rom & Sorrent”), joka oli tarkoitus toteuttaa 30.3.2020–6.4.2020. Sen hinta oli 1 886,00 euroa. Valittaja maksoi vastapuolen vaatimuksesta etumaksua 325,00 euroa.

Kantaja peruutti pakettimatkan 27.2.2020 päivätyllä kirjeellään. Tässä kirjeessä kantaja mainitsi peruuttamisen syyksi hänelle pian annettavan sairaalahoidon. Hän ilmoitti olevansa valmis maksamaan vastapuolelle korvauksena peruuttamisesta

25 prosenttia matkan hinnasta eli 466,50 euroa, joka kuitattaisiin hänen etumaksustaan. Kirjeessä hän varasi itselleen vastapuolen matkaehtojen mukaisesti oikeuden ”maksujen takaisin perimiseen, jos Italiassa tai Saksassa parhaillaan esiintyvään koronavirukseen liittyvien erityisten olosuhteiden tai muiden syiden vuoksi matkaa ei kuitenkaan voida toteuttaa tai aloittaa”. Vastapuoli maksoi valittajalle etumaksuun perustuvan erotuksen.

Vastapuoli laski peruuttamiskorvauksen olevan yhteensä 471,50 euroa, ja valittaja maksoi vastapuolelle tämän vaatimuksesta 5,00 euron suuruisen lisäsumman.

Vastapuoli peruutti myöhemmin Italian Roomaan ja Sorrentoon suuntautuvan pakettimatkinsa koronapandemian vuoksi.

Valittaja vaati 21.3.2020 päivätyllä kirjeellä vastapuolelta sille suorittamiensa maksujen eli yhteensä 471,50 euron palauttamista.

Vastapuoli kieltäytyi palauttamasta maksuja.

Valittaja katsoo, että vastapuoli on velvollinen palauttamaan maksut, koska vastapuoli ei ole tosiasiallisesti toteuttanut pakettimatkaa.

Vastapuoli katsoo, että valittaja on peruuttanut matkapakettisopimuksen sairaalahoitonsa vuoksi ja siksi vastapuolella on oikeus sopimuksessa sovittuun vakiomääräiseen peruuttamiskorvaukseen. Sen mukaan myöhemmin ilmenevillä seikoilla ei voi olla enää vaikutusta oikeuteen saada peruutusmaksu takaisin.

Amtsgericht Frankfurt am Main hylkäsi valittajan kanteen ensimmäisessä oikeusasteessa. Se katsoi, että valittajan peruutettua matkan vastapuolelle on syntynyt oikeus saada peruuttamiskorvausta, jonka se sai vähentää valittajan vaatimasta takaisinmaksusta. Se totesi, että BGB:n 651h §:n 3 momenttia ei voida soveltaa, koska sopimuksen peruuttamisajankohtana olosuhteet eivät vielä olleet sellaiset, että niiden perusteella olisi voitu päätellä, että kyse on väistämättömistä ja poikkeuksellisista olosuhteista. Vastapuolen oikeus korvaukseen ei ole lakannut myöhemmin uudelleen sen perusteella, että matkaa ei toteutettukaan.

Valittaja valittiin Amtsgerichtin tuomiosta määräajassa. Hän katsoo, että sopimuksen peruuttamisajankohtana oli olemassa riittävät syyt, joiden perusteella voitiin ennusteeseen perustuva päätös huomioon ottaen päätellä, että väistämättömät ja poikkeukselliset olosuhteet vaikuttavat merkittävästi matkan toteuttamiseen.

Vastapuoli, joka kiistää valittajan valituksen, katsoo muun muassa, että valittaja ei voi vedota BGB:n 651h §:n 3 momenttiin, koska hän ei peruuttanut sopimusta koronapandemian vuoksi vaan muusta, henkilökohtaisesta syystä.

II

Matkapakettisopimusta koskevia Saksan säännöksiä sovellettaessa matkustaja voi BGB:n 651h §:n 1 momentin mukaan milloin tahansa peruuttaa matkapakettisopimuksen ennen matkan alkua. Laissa ei säädetä peruuttamisen syyn ilmoittamisesta.

BGB:n 651h §:n 1 momentin toisen virkkeen mukaan peruuttamisen oikeudellisena seurauksena on se, että matkanjärjestäjä menettää oikeuden matkan hintaan. BGB:n 651h §:n 1 momentin kolmannen virkkeen mukaan matkanjärjestäjä voi vaatia kohtuullista korvausta, jonka se voi BGB:n 651h §:n 2 momentin nojalla vahvistaa vakiomääräisenä myös yleisissä sopimusehdoissa. BGB:n 651h §:n 3 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan matkanjärjestäjä ei kuitenkaan voi vaatia peruuttamiskorvausta, jos väistämättömät ja poikkeukselliset olosuhteet vaikuttavat merkittävästi matkapaketin [– –] toteuttamiseen matkakohteessa tai sen välittömässä läheisyydessä.

Matkakohteessa vallitsivat tällaiset väistämättömät ja poikkeukselliset olosuhteet, jotka vaikuttivat merkittävästi matkan toteuttamiseen, koska matkaa ei voitu toteuttaa koronapandemian vuoksi, joka on väistämätön ja poikkeuksellinen olosuhde.

BGB:n 651h §:n 1 ja 3 momentissa esitettyjen Saksan säännösten sanamuodon mukaan vastapuoli ei voi vaatia peruuttamiskorvausta, koska BGB:n 651h §:n 3 momentin sanamuoto liittyy sovituna matkustusajankohtana tosiasiallisesti vallitseviin olosuhteisiin. Saksan lainsäädäntötekstistä ei ilmene saksalaisessa oikeuskäytännössä ja matkailualaa koskevassa oikeuskirjallisuudessa esitettyä näkemystä, jonka mukaan silloin, kun on kyse väistämättömästä ja poikkeuksellisesta olosuhteesta, ratkaiseva merkitys on sopimuksen peruuttamisajankohdan ennusteella, joka perustuu ennakoarviointiin (ks. mm. OLG Hamm, tuomio 30.8.2021 – 22 U 33/21, BeckRS 2021, 24178; AG Düsseldorf, tuomio 8.2.2021 – 37 C 471/20, NJW-RR 2021, 930; AG Frankfurt, tuomio 11.8.2020 – 32 C 2136/20 –, juris 38 kohta; AG München, tuomio 27.10.2020 – 159 C 13380/20 – juris 19 kohta; LG Kassel, tuomio 2.11.2021 – 5 O 459/21 – 35 kohta, juris; [– –]). Siitä, vastaako BGB:n 651h §:n 3 momentin sanamuoto matkapakettidirektiivin 12 artiklan 2 kohdan säännöksen sanamuotoa tai onko sitä tulkittava direktiivin mukaisesti, on esitetty unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö C-776/21.

On kuitenkin epäselvää, onko niin, että valittaja ei voi vedota BGB:n 651h §:n 3 momenttiin, koska hän peruutti matkan hänestä johtuvasta syystä, joka ei ole BGB:n 651h §:n 3 momentissa tarkoitettu poikkeuksellinen ja väistämätön syy.

Nyt tarkastelevassa asiassa valittaja perusteli peruuttamistaan sairaalahoidolla. Oikeuden pidättäminen maksun takaisin perimiseen siinä tapauksessa, että matkaa ei voida toteuttaa koronaviruksen vuoksi, ei kirjeen sanamuodon mukaan ollut

ratkaisevaa peruuttamisen kannalta, vaan sillä pyrittiin ainoastaan varmistamaan takaisinmaksut, joita valittaja piti ainoastaan mahdollisina mutta ei varmoina.

BGB:n 651h §:ssä olevan säännöksen sanamuodon mukaan matkustajalla on BGB:n 651h §:n 1 momentissa säädetty peruuttamisoikeus, joka johtaa BGB:n 651h §:n 1 momentin kolmannen virkkeen (peruuttamiskorvaus), luettuna yhdessä sen 2 momentin kanssa, tai BGB:n 651h §:n 3 momentin (oikeus peruuttamiskorvaukseen lakkaa) mukaisiin oikeusvaikutuksiin. Sillä, mainitsee matkustaja syyn peruuttamiselle vai ei, ei ole merkitystä oikeusvaikutusten syntymiselle, minkä vuoksi oikeus peruuttamiskorvaukseen lakkaa nyt käsiteltävässä asiassa myös peruuttamisilmoituksessa mainitusta syystä, koska matka ei voinut toteutua poikkeuksellisen ja väistämättömän syyn vuoksi.

On kuitenkin epäselvää, sisältykö matkapakettidirektiivin 12 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiin toisenlainen, tästä poikkeava säännös.

Pakettimatkadirektiivin 12 artiklan 1 kohdassa säädetään, että matkustajalla on oikeus koska tahansa ennen matkapaketin alkamista peruuttaa matkapakettisopimus, mutta tämän oikeuden käyttö johtaa kuitenkin matkapakettidirektiivin 12 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä säänneltyyn peruuttamiskorvaukseen. Pakettimatkadirektiivin 12 artiklan 2 kohdassa säädetään sitä vastoin toisesta peruuttamisoikeudesta, joka ei anna aiheutta peruuttamiskorvaukseen, koska matkustajalla on oikeus saada matkan hinta takaisin kokonaisuudessaan, jos matkakohteessa [– –] vallitsevat väistämättömät ja poikkeukselliset olosuhteet, jotka vaikuttavat merkittävästi matkapaketin toteuttamiseen. Sanamuodosta ”sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, matkustajalla on oikeus” voitaisiin päätellä, että matkapakettidirektiivin 12 artiklassa säädetään kahdesta peruuttamisoikeudesta, joilla on erilaiset edellytykset ja erilaiset oikeusvaikutukset. Jos katsotaan, että on olemassa kaksi erilaista peruuttamisoikeutta, on välttämätöntä, että matkustaja mainitsee peruuttamisilmoituksessaan, mihin peruuttamisoikeuteen hän haluaa vedota, ja matkustajan on erityisesti kuvailtava väistämätön ja poikkeuksellinen syy, jos hän haluaa vedota matkapakettidirektiivin 12 artiklan 2 kohdan oikeusvaikutuksiin. Tätä matkustajan antamaa ilmoitusta koskevaa vaatimusta voitaisiin perustella sillä, että matkapakettidirektiivin 12 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen säännöksessä peruuttamisoikeudelle asetetaan tiettyjä ehtoja (”oikeus purkaa matkapakettisopimus – –, jos – –”). Tämä vaatimus voidaan johtaa myös matkapakettidirektiivin 12 artiklan 2 kohdan toisen virkkeen sanamuodosta, jossa todetaan että ”tämän kohdan nojalla tapahtuvassa matkapakettisopimuksen purkamisessa matkustajalla on oikeus siihen, että hänelle palautetaan kaikki matkapaketista suoritettut maksut”. Sanamuodolla pyritään siihen, että mainittu oikeusvaikutus toteutuu vain, jos matkustaja vetoaa tähän kohtaan, sillä hänellä on mahdollisuus valita, vetoaako hän matkapakettidirektiivin 12 artiklan 1 kohdassa vai 12 artiklan 2 kohdassa säädettyyn peruuttamisoikeuteen. Mainituista muotoiluista ei sitä vastoin ilmene, että riitatilanteessa tuomioistuimen tehtävänä on luokitella peruuttamisilmoitus 12 artiklan 1 tai 2 kohdan soveltamisalaan, jolloin peruuttaminen, jota ei ole perusteltu väistämättömällä ja poikkeuksellisella

olosuhteella, johtaa matkapakettidirektiivin 12 artiklan 1 kohdan (eikä 2 kohdan) oikeusvaikutuksiin.

Pääasian taustalla olevassa riita-asiassa tällainen tulkinta johtaisi siihen, että matkapakettidirektiivin 12 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen mukaista peruutusmaksua on maksettava, vaikka matkaa ei voitu toteuttaa koronapandemian vuoksi, sillä valittaja oli vedonnut peruuttamisilmoituksessaan toiseen syyhyn.

Jos matkapakettidirektiivin 12 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava tällä tavoin, myös BGB:n 651h §:n 1 ja 3 momentin säännöksiä on tulkittava samalla tavoin direktiivinmukaisesti, koska matkapakettidirektiivi tähtää täydelliseen yhdenmukaistamiseen (matkapakettidirektiivin 4 artikla).

[– –] [asian käsittelyn lykkääminen]

TYÖASIAKIRJA